

Filip Dvořák, Rybníční hospodářství na Jindřichohradecku ve druhé polovině 17. století, diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2008.

Posudek vedoucího diplomové práce

Tématem předložené diplomové práce se stal vývoj rybníčního hospodářství na jindřichohradeckém dominiu v rozmezí let 1672-1683. Konkrétní pozornost zde byla v mikrohistorické rovině věnována oblasti sousedních panství Kardašova Řečice, Červená Lhota, Stráž nad Nežárkou a Žirovnice. Přestože druhá polovina 17. století bývá označována za období úpadku rybníčního hospodářství, na základě soudobé pramenné základny se diplomantovi podařilo prokázat pravý opak. Třicetiletá válka sice způsobila určité zpomalení ekonomického vývoje, avšak neměla za následek trvalý úpadek vodního hospodářství, jak bývá někdy v starší odborné literatuře zmiňován.

Předmětem badatelského zájmu se stala struktura a rozsah rybníčního hospodářství. Zmíněná problematika byla analyzována v kontextu každodennosti z ekonomického i sociálního hlediska. Součástí předložené práce se stal také prosopografický výzkum jednotlivých osob, které se určitým způsobem podílely na chodu rybníčního hospodářství. Hustou sítí sociálně profesních vazeb se podařilo rozkrýt ve vztahu k udílení deputátů, prodeji ryb a zastoupení různých řemeslnických profesí na zabezpečování chodu rybníčního hospodářství.

Filip Dvořák již v úvodní části své diplomové práce prokázal, že je plně obeznámen se staršími i novějšími studiemi k problematice rybníkářství na našem území. V případě odborné literatury vždy dokázal analytickým způsobem zhodnotit klady i zápory jednotlivých studií regionálního i obecného charakteru. Jeho kritice se však nevyhnula ani pramenná základna představující hospodářské (rybní) účty, hospodářské instrukce, urbáře, katastry a různé popisy panství.

Z pohledu hospodářských dějin byla charakterizována jindřichohradecká rybníční síť během 2. poloviny 17. století (třecí, výtažní, komorové, kaprové rybníky) ve vztahu k jednotlivým panstvím. Následně byla věnována pozornost metodice chovu kapra (produkci tříleté násady, výlovům), štik (kvalitativní třídy, násada, nakládání s vylovenými štikami). Problematice sociálních dějin je věnována 5. část nazvaná „Každodennost rybníčního hospodářství.“ V uvedeném kontextu nezůstaly opomenut výčet profesí souvisejících s údržbou rybníků (tesaři, zedníci). Značná pozornost však byla současně věnována také problematice cen a mezd. Současně nezůstaly opomenuty ani okolnosti prodeje kaprů a štik, resp. jejich proměna během druhé poloviny 16. a 17. století.

Prostřednictvím předložené diplomové práce bylo prokázáno uplatňování třístupňového chovu kapra. Diplomant s využitím statistické, resp. kvantitativních metod prokázal určité nedostatky vybočující z dřívější praxe – zvláště však nepravidelné letnění rybníků, ponechávání násady v kaprových rybnících mnohem déle, než bylo z hlediska pravidel odděleného chovu nutné. Současně se podařilo prokázat, že jindřichohradecké rybníční hospodářství bylo plně soběstačné, aniž by se muselo potýkat s problémy odbytu ryb. Na základě soudobých statistik bylo patrné, že hlavní chovnou rybou zůstával kapr, nicméně i chov štik hrál důležitou roli nejen při prodeji, ale také jako nástroj fundací a deputátů. Mezi příjemci deputátních platů a fundačních dávek byly doložitelné tři skupiny osob – představitelé církevních

institucí, profesí přispívajících k zabezpečení chodu vrchnostenského hospodářství i lidé bez konkrétních vazeb na církevní nebo vrchnostenské instituce. Prodej kaprů byl i nadále realizován přímo na hrázi rybníka, přičemž průměrný podíl překupníků ryb na prodeji představoval 70 %.

V obecné rovině je nutné poznamenat, že na příkladu Jindřichohradecka se během sledovaného období nepodařilo prokázat často proklamovaný úpadek rybníčního hospodářství. Byla prokazatelná zjevná snaha zastavit jeho určitou stagnaci, která nastala v důsledku událostí třicetileté války. Filip Dvořák současně prokázal, že oblast hospodářských dějin se nemůže obejít bez uplatňování kvantitativních metod. Preferování výzkumu pramenné základny kvalitativního charakteru je ve vztahu k problematice rybníčního hospodářství a ekonomiky vůbec nemyslitelné.

Předloženou diplomovou práci vzhledem k zjištěným poznatkům doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **VÝBORNĚ**.

V Třeboni 25. května 2008

PhDr. Josef Grulich, Ph.D.